

Annotatie concept-begroting 2026 en 2e herziening 2025 MHEK

Van: M. van Eck (commissiegriffier), L.J. Hoeks (assistent-griffier)
Contact: 06 34 63 91 55, m.vaneck@griffie.rotterdam.nl
Ons kenmerk: 25bb007922
Datum: 30 oktober 2025
Betreft: concept-begroting 2026 en 2e herziening 2025
MHEK-Vergadering: 5 november 2025

Doel van de bespreking:

De stukken van de concept-begroting zijn geagendeerd in de commissie MHEK om over de voor de commissie relevante onderdelen van de concept-begroting 2026 en de 2e herziening 2025 te adviseren. De begroting is een lijvig document, met deze annotatie nemen we u met behulp van hyperlinks mee door het document, welke te vinden is op de website:

<https://www.watdoetdegemeente.rotterdam.nl/begroting-2026/>

Wijze van bespreking:

Voorgesteld wordt om in de overlegvergadering de volgende volgorde aan te houden:

- Beleidsveld Economie en Haven – Wethouder Simons;
- Beleidsveld Klimaat/Duurzaam – Wethouder Zeegers;
- Beleidsveld Mobiliteit – Wethouder Lansink-Bastemeijer.

Vragen voor de wethouders kunnen aan het begin van het betreffende blok gesteld worden.

Wethouder Lansink-Bastemeijer kan eventueel voor wethouder Versnel vragen over het project Stadsbrug c.a. beantwoorden. De voortgangsrapportage van dit project staat echter geagendeerd voor de overlegvergadering van 19 november a.s.. Daarom wordt geadviseerd dit onderwerp zoveel mogelijk op 19 november te bespreken.

Voorgeschiedenis:

Op donderdag 17 juli 2025 is de [Voorjaarsnota 2025 en 1e herziening 2025](#) door de raad vastgesteld. Het college biedt de raad uiterlijk op 30 september van het jaar dat voorafgaat aan het begrotingsjaar de ontwerpprogrammabegroting ter vaststelling aan.

Vanuit de besprekingen over de voorjaarsnota is vanuit de raad de wens geuit om aan de voorkant vanuit het college het (financiële) beeld gepresenteerd te krijgen waarbinnen de begroting opgesteld is. Hierover heeft u brief [25bb006269](#) ontvangen. In deze brief vindt u informatie over de actuele stand van: Kosten jeugd lokaal, het resultaat binnen de GRJR (tijdens de voorjaarsnota vaak als “9 miljoen” benoemd), de ontwikkelingen in de WMO, actualisatie BUIG, effect meicirculaire op Gemeentefonds, effect CAO-gemeenten en terugbetaling RIM.

Op 25 september 2025 heeft u een brief van de Provincie Zuid-Holland ontvangen ([25bb006838](#)). In deze brief geeft de toezichthouder kanttekeningen/aandachtspunten mee over:

- De spreiding in het resultaat over de jaren;
- Het negatieve resultaat in de voorjaarsnota 2025;
- De ontwikkelingen in het gemeentefonds en de terugval daarin vanaf 2028;
- De vraag om een uitgebreide onderbouwing van de opgenomen besparingen in de jeugdzorg in de begroting 2026.

Op woensdag 15 oktober 2025 heeft [het inspreekmoment](#) voor burgers, instellingen en wijkraden over de concept-Voorjaarsnota 2025 plaatsgevonden. Tot en met vrijdag 17 oktober 2025 12.00 uur konden er technische vragen worden gesteld over de concept-begroting en tweede herziening, deze zijn beantwoord in brief [25bb007616](#). Het college reageert in één integrale brief op nog

openstaande vragen en toezeggingen vanuit de commissies, die betrekking hebben op de concept-begroting 2026. Deze brief wordt op maandag 10 november 2025 voor 12.00 uur verstuurd.

Op 21 oktober 2025 heeft u een brief ontvangen van de Rekenkamer Rotterdam waarin gereflecteerd wordt op de concept-begroting 2026 ([25bb007660](#)). Hierin zijn een aantal vraag- en aandachtspunten voor de raad geformuleerd met betrekking tot de de navolgbaarheid van de programma's en het meerjarig financieel beeld.

Te bespreken stukken:

Om digitaal overzicht te generen in het aantal te betrekken stukken is er een [Onderwerpdossier 'concept-Begroting 2026 en Tweede herziening 2025'](#) aangemaakt.

Commissie MHEK

De commissie adviseert over de volgende programma's en paragrafen:

- Programma [Economische ontwikkeling](#) (Economie en Haven);
- Programma [Energietransitie](#) (Klimaat);
- Programma [Stedelijke ontwikkeling](#) (Mobiliteit);
- Paragraaf [Klimaat](#);
- Paragrafen [Investerings](#), [Subsidies](#), [Sustainable development goals](#) en [Verbonden partijen](#) voor zover betrekking op bovenstaande programma's.

Mogelijke aandachtspunten:

Algemeen

De Begroting is een instrument conform [artikel 4 van de financiële verordening](#) en is het moment om invloed uit te oefenen op de keuzes voor de komende jaren. Wat willen we bereiken, Wat gaan we daarvoor doen en Wat gaat het kosten, zijn op hoofdlijnen de te beantwoorden vragen.

- Aan de opbrengstenkant zijn er in de voorliggende begroting enkele wijzigingen verwerkt met betrekking tot de lokale lasten welke duidelijk staan omschreven in het [raadvoorstel over vaststellen belastingverordeningen 2026 25bb006556](#). De lokale heffingen staan hier weergegeven. De lokale lastendruk is gestegen. De [belastingcapaciteit voor 2026](#) is nog niet bekend (NB).
- In het [raadsvoorstel](#) worden onder punt 3 een aantal nieuwe kredietvoorstellen voorgesteld.
- Voor de snelle diagonale lezer: op [pagina 3 is een samenvatting gegeven van de ontwikkelingen](#).
- [Structureel exploitatiesaldo](#): Het structureel exploitatiesaldo betreft het verschil tussen de structurele lasten (kosten) en de structurele baten (opbrengsten). Indien de begroting niet structureel in evenwicht is, kan de Provincie Zuid-Holland de gemeente onder verscherpt toezicht plaatsen. De ontwikkeling in de omvang van de baten en de lasten in de tijd is hierin belangrijk. U kunt dit ook zien in het [overzicht van baten en lasten](#).
Gezien de rol van een raadslid cf. Gemeentewet kunt u de volgende vragen stellen: Is het structureel exploitatiesaldo meerjarig in evenwicht? Worden reëel begrote structurele lasten gedekt door structurele inkomsten?
Bij de [voorjaarsnota](#) was dit voor het jaar 2026 begroot op 0,9%, nu staat dit op voor 2026 op -1,0%.
- [Netto schuldquote](#): Deze tabel geeft snel inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Hierin is een verslechtering te zien ten opzichte van de [Voorjaarsnota 2025](#) (maar ook ten opzichte van de [begroting 2025](#)), door bijvoorbeeld de vaste schulden, welke in miljoenen zijn weergegeven, over de jaren te

vergelijken ziet u de schuldontwikkeling van de gemeente Rotterdam. Op de [Balans](#) kunt u in één oogopslag de ontwikkelingen zien per balanspost zoals de vaste schulden (Vreemd Vermogen) maar ook het bezit (vaste activa) en dit eventueel vergelijken met het [zelfde beeld in de begroting van 2025](#).

- [Reserves](#): Bij de [Algemene Reserve](#) ziet u in 2025 een onttrekking van € 87.728, - x 1000; klik hiervoor op het wolkje aan het einde van de regel. In de [voorjaarsnota](#) was dit een bedrag van € 45.074, - x 1000. Waarmee de Algemene reserve kleiner wordt om risico's af te dekken.
- [Weerstandvermogen en risicobeheersing](#): Het [weerstandvermogen](#) heeft zich positief ontwikkeld en zit net boven de norm van 1. De hieraan ten grondslag liggende risico inschatting is van groot belang, zie hiervoor [de tabel onder risico's](#). Door op de pull-down aan het einde van de regel te klikken krijgt u een uitleg over de inschatting van het betreffende risico. Door deze tabel te vergelijken met [dezelfde tabel uit de voorjaarsnota 2025](#). Aandacht hierbij voor de aangepaste inschatting op kans en effect en de daarbij horende verklaring.
- Het investerend vermogen van de gemeente Rotterdam is hoofdzakelijk ondergebracht in de [RIM](#) door dit beeld naast de [begroting 2025](#) te leggen ziet u snel de ontwikkelingen. Hierbij is de ontwikkeling van cilinder 4 het bekijken waard. Door op het tekstwolkje aan het einde van deze regel te klikken ziet u de groei van deze cilinder die ieder jaar een grotere toevoeging verlangt als gevolg van investeringen met een tekort in de dekking van de lasten in cilinder 1 en 2. Het totale verloop van de reserves kunt u vinden in [dit](#) overzicht. U kunt deze tabel beter niet vergelijken met de [begroting 2025](#).
- In het [overzicht met bijstellingen](#) ziet u de belangrijkste bijstelling met daaronder de toelichting.
Het verdient de aanbeveling om bij de voor u relevante onderwerpen de bijstellingen te bekijken op de tab "Financiën" per programma, hier worden ook de toelichtingen gegeven. Alle "*Ramingsbijstellingen vermijdbaar*" zijn te beïnvloeden middels een amendement. U kunt een makkelijk overzicht creëren door met de [Excel](#) bijvoorbeeld 1 jaar te selecteren.
- Op de pagina [Grondslagen](#) kunt u teruglezen welke basis voor het opstellen van de begroting is gebruikt. Dit is dus exclusief de effecten van de [miljoenennota 2026](#) en de [septembercirculaire](#) gemeentefonds 2025.
- De wijkplannen (Jaar Actie Plannen) 2025 staan [hier](#) opgenomen.

Programma [Economische ontwikkeling \(Haven en economie\)](#)

- Er wordt gerapporteerd dat het op korte termijn goed gaat met de Rijnmondse economie, maar er dat er ook diverse uitdagingen zijn (vooral in de haven). Zie ook [het advies van de Denktank2040](#) en de [EVR 2025](#). Op [woensdag 26 november](#) staat het advies van de Denktank met de collegereactie daarop ter bespreking op de agenda van de commissie.
- Volgens het college is er meer nodig ter verbetering van het investeringsklimaat in de haven. Daarnaast speelt ook de opdracht voor verduurzaming van de haven uit de [Havenvisie 2030](#) en de [Ondernemingsstrategie Havenbedrijf Rotterdam N.V. 2025 -2029](#) (zie ook [vraag 146-149](#)). Op [10 december 2025](#) wordt het raadsvoorstel voor het vaststellen van een nieuwe Havenvisie besproken in de commissie. De eerste tussentijdse resultaten van de ondernemingsstrategie van het Havenbedrijf Rotterdam worden in de tweede helft van 2026 verwacht.
- In de tweede herziening van 2024 ([p. 102](#)) is een eenmalige bijdrage van € 100.000 opgenomen vanuit de bestemmingsreserve Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) voor de uitvoering van de transformatie aanpak aanloopstraten Boulevard-Zuid. De realisatie in het jaar 2024 was €36.000. In de voorjaarsnota 2025 ([p. 102](#)) en nu ook in de tweede herziening van 2025 ([p. 102](#)) staat een onttrekking in 2025 van €164.000 bij Bestemmingsreserve NPRZ.

Programma [Energietransitie](#) (Klimaat)

- In april 2025 rekende de DCMR het Klimaat Actieplan Rotterdam (KAR) door. Er is een noodzaak voor aanvullende plannen om de CO2-reductie doelen te behalen. Wethouder Zeegers heeft toegezegd in beeld te brengen welke maatregelen nu en na deze collegeperiode genomen zouden kunnen worden om de klimaatambities voor 2030 in de stedelijke omgeving te halen en daarbij DCMR en eventueel andere kennisorganisaties te betrekken ([25bb005473](#)). Op 15 oktober heeft zij in een tussenbericht ([25bb007510](#)) aangegeven dat de afdoening van deze toezegging naar verwachting uiterlijk op 17 december 2025 aan de raad wordt toegezonden.
- Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2025 heeft wethouder Zeegers toegezegd de raad te informeren over de alternatieve inzet van de middelen voor het aardgasvrij maken van wijken. Met de [wethoudersbrief](#) van 15 oktober jl. is deze toezegging gestand gedaan. Dit komt in de concept-begroting ook terug op [p. 113](#).
- Bij de financiële bijstellingen worden de bijstellingen (binnen dit programma) voor het Autoluwfonds, het Duurzaamheidstransitiebudget en het Energietransitiebudget toegelicht ([p. 114](#)). Ook de dekking uit de Rotterdamse Investeringsmotor voor de aardgasvrij projecten wordt hier toegelicht.
- Bij de financiële bijstellingen is voor de bestemmingsreserve Energietransitie Budget aangegeven dat de einddatum wordt aangepast van 31-12-2025 naar 30-03-2026 ([p. 114](#)). In het overzicht van de reserves is de omvang van deze reserve echter ook voor de jaren 2027 t/m 2092 begroot op 2.597.000. U kunt vragen hoe dit zich tot elkaar verhoudt.
- Onder financiën – reserves ([p.225](#)) komen de Bestemmingsreserves Energietransitiebudget (ETB) en Duurzaamheidstransitiebudget (DTB) ook aan bod. Voor het DTB wordt hier zichtbaar hoeveel van de €100 miljoen die beschikbaar was gesteld voor de periode 2023-2026 is uitgegeven en wat de toekomstige plannen zijn, uitgesplitst per project.
- Het energietransitiefonds Rotterdam ([p.221](#)) heeft als target om een gering aantal investeringen te realiseren in 2026, gegeven dat het fonds al richting haar maximale volume gaat qua investeringsbedrag.

Programma [Stedelijke ontwikkeling](#) (Mobiliteit)

De groei van de stad zo vormgeven dat iedere Rotterdammer hier fijn kan leven, wonen, werken, leren, bewegen en ontspannen.

- Van het collegetarget voor maatregelen omtrent verkeersveiligheid op dertig van de meest verkeersonveilige locaties in de stad zijn tot nu toe 8 locaties gerealiseerd ([p. 5](#)). In de concept-begroting wordt een nieuw krediet aangevraagd (€500.000 voor 'Aanvullende maatregelen verkeersveiligheid 2025') voor het collegetarget in 2026 ([p. 214](#)). Op 27 oktober jl. publiceerde de rekenkamer het [rapport](#) over de verkeersveiligheidsaanpak. Dit rapport zal worden besproken in een nog te plannen commissievergadering.
- Vanaf juni 2025 is gestart met de aanpak 30 km/u. Er is gestart met straten in de wijken Hillegersberg-Schiebroek, Rozenburg, Overschie en het Noordereiland ([p. 151](#)).
- Voor het realiseren van extra parkeerplaatsen bij de P+R's Meyersplein en Kralingse Zoom worden bijstellingen van de lopende kredieten gevraagd ([p. 214](#)).
- Bij de financiële bijstellingen wordt toegelicht dat er in 2025 incidenteel hogere parkeerbaten zijn (zie ook [vraag 74](#)). Ook worden onder meer de mutaties in het Autoluwfonds en de Duurzaamheidstransitiebudget (DTB) en de Bestemmingsreserve NOVEX, Haven, Geluid en Stikstof toegelicht ([p. 158](#)).
- Bij de toelichting op de financiële bijstelling van het DTB vermeldt het college dat er in 2025 € 300.000 wordt ingezet voor een project voor de duurzame bereikbaarheid van de haven ([p. 158](#)). Zie in dit kader ook het [persbericht](#) van 16 oktober jl.

Overige aandachtspunten paragrafen [Klimaat](#), [Investerings](#), [Subsidies](#), [Sustainable development goals](#) en [Verbonden partijen](#)

- Voor diverse nieuwe investeringen worden kredieten gevraagd ([p. 214](#)) waaronder 'Kwaliteitsimpuls Hart van Zuid' (investeringskosten voor een kwaliteitsimpuls bij metrostation Zuidplein, ≈€26 miljoen). Voor metrostation Zuidplein bestaat ook de lopende investering Fietsenstalling Zuidplein (Hart van Zuid) (aangevraagd tijdens de [Voorjaarsnota 2025](#)) en er is een lopende investering 'Hart van Zuid', zie ook [vraag 200](#).
- Lopende investeringen met bijstelling ([p. 214](#)): Rondom parkeergarages waren een aantal benodigde bedragen dubbel opgevoerd (zie o.a. Integraal Huisvestingsplan (IHP) Parkeren, Kogelvrijglas MBVB, Top 6 parkeergarages verbeteren bouwkundige gebreken, Vloercoating parkeergarages). Daarnaast is er een bijstelling naar beneden bij de lopende investeringen 'Coolsingel ombouw naar stadsboulevard' en 'Stadsbrug (MIRT), HOV-lijn en Station Stadionpark'.
- MRDH ([p. 221](#)): De begroting van 2026 is gebaseerd op een inwonersbijdrage die is teruggebracht van 3,07 euro tot 3,00 euro om de gemeenten te ontzien vanwege de korting op het Gemeentefonds. Dit betekent minder geld voor het versterken van het economisch vestigingsklimaat vanuit de MRDH. Ook de middelen voor Verkeer en Vervoer staan onder druk.
- RET ([p. 221](#)): Er is nog onzekerheid over de voorgenomen bezuiniging van het Rijk op het OV. Vooralsnog is er geen uitsluitsel, behalve dat de voorgestelde structurele bezuiniging niet in 2026 geïmplementeerd worden.
- Stichting Zuid-Holland bereikbaar ([p. 221](#)): de financiële dekking voor mobiliteitsmaatregelen vanuit deze organisatie is nog niet rond.

Financiële consequenties

Zie hierboven.

Overige relevante informatie

Geen bijzonderheden.

Werkwijze met betrekking tot moties en amendementen:

Een amendement is een wijziging van het ontwerpbesluit waarbij het idee is dat het ontwerpbesluit dusdanig geamendeerd wordt zodat de strekking helder is en daarbij ook de relevante tabellen de programma's worden gewijzigd. Het aanpassen van het raadsbesluit wordt daarna zo snel mogelijk vormgegeven. Zie hiervoor de formats in de bijlage. Wilt u vooraf technisch advies inwinnen over een amendement of een motie, dan kunt u daartoe contact opnemen met de betreffende commissiegriffier. De commissiegriffiers zijn u hierbij graag van dienst.

Raadsbehandeling

Op dinsdag 11 november 2025 vindt de raadsbehandeling plaats. De intentie is om de behandeling van de concept-Begroting op 1 dag te laten plaatsvinden. De stemmingen over de moties en amendementen en de raadsvoorstellen zullen naar verwachting plaatsvinden op donderdag 13 november 2025.

Bijlage 1 Format moties en amendementen met een financiële wijziging op het ontwerpbesluit in de P&C-cyclus

Ter voorbereiding op de concept-voorjaarsnota treft u onderstaand technische informatie over financiële moties en amendementen en hoe u deze vorm moet geven. Zoals weergegeven in de artikelen 44 en 47 van [Reglement van Orde voor de vergaderingen van de raad 2022](#).

De commissiegriffiers zijn u graag van dienst bij het technisch adviseren over moties en amendementen. Als u hiervan gebruik wilt maken, dan is het verzoek om daar tijdig contact over op te nemen met de commissiegriffier.

Na de beraadslagingen wordt eerst over amendementen en daarna over moties gestemd. De stemvolgorde van de amendementen en de moties wordt bepaald op basis van volgorde van het moment van indienen en verstrekkendheid: bij twee moties/amendementen van gelijke strekking wordt er eerst gestemd over de meest verstrekkende motie/amendement.

Algemeen

- Amendementen dienen voor (balans neutrale) overhevelingen tussen programma's en wijzigen het ontwerpbesluit.
- Financiële moties betreffen één programma.
- Moties kunnen ook niet financieel zijn (bv verzoek om een plan/onderzoek in een bepaalde richting).
- Een motie betreft niet een concreet besluit en heeft geen directe juridische betekenis maar wel een politieke betekenis.

Technische vereisten amendement

- Noem de programma's en de bedragen. Geef hierbij aan hoe groot de verhoging (baten of lasten, niet beide) en verlaging van de (lasten of baten, niet beide) moet zijn.
- Een amendement dient dekkend te zijn (+ en – even groot).
- De dekking dient met deze wijziging in het alleen voorliggende ontwerpbesluit uitvoerbaar te zijn.

Technische vereisten financiële moties

- Geef concreet aan binnen welk programma, product of activiteit het budget dient te worden verhoogd en waar het budget precies binnen hetzelfde programma dient te worden verlaagd (de dekking). Met concrete bedragen.
- Dit dient dekkend te zijn.
- De dekking dient uitvoerbaar te zijn.

FORMAT (FINANCIELE) MOTIE

Ieder raadslid heeft het wettelijke recht om moties in te dienen, werkwijze conform artikel 44 van het reglement van orde van de gemeenteraad van Rotterdam 2022. Een motie is een korte en gemotiveerde verklaring over een onderwerp waarmee een oordeel, wens of verzoek wordt uitgesproken. Wijze van indienen van een motie: Een motie moet ter vergadering, om in behandeling genomen te kunnen worden, schriftelijk bij de voorzitter worden ingediend na een duiding in de vergadering.

Raadsvergadering d.d.:	
Onderwerp/Agendapunt	
De gemeenteraad van Rotterdam, gehoord de beraadslaging, - overwegende - van oordeel dat* - van mening dat* * Keuze maken	
De gemeenteraad: - verzoekt het college van b&w* - roept het college van b&w op* - dringt aan* - spreekt uit* - nodigt uit* - constateert* en gaat over tot de orde van de dag. * Keuze maken	<u>Technische vereisten financiële moties</u> • Geef concreet aan binnen welk programma, product of activiteit het budget dient te worden verhoogd en waar het budget precies binnen ditzelfde programma dient te worden verlaagd (de dekking). Met concrete bedragen. • Dit dient dekkend te zijn. • De dekking dient uitvoerbaar te zijn.
Ondertekening en naam: (art 44 RvO: één naam is verplicht)	

FORMAT AMENDEMENT

Ieder raadslid heeft het wettelijke recht om een amendement in te dienen, werkwijze conform artikel 47 van het reglement van orde van de gemeenteraad van Rotterdam 2022. Een amendement is een voorstel tot wijziging van een ontwerpverordening of ontwerpbesluit, naar de vorm geschikt om daarin direct te worden opgenomen.

Raadsvergadering d.d.:	
Onderwerp/Agendapunt:	
Besluit de voorjaarsnota als volgt te wijzigen:	<u>Technische vereisten financieel amendement</u> • Noem de programma's en de bedragen. Geef hierbij aan hoe groot de verhoging (baten of lasten, niet beide) en verlaging van de (lasten of baten, niet beide) moet zijn. • Een amendement dient dekkend te zijn (+ en – even groot). • De dekking dient met deze wijziging in het alleen voorliggende ontwerpbesluit uitvoerbaar te zijn.
Toelichting:	
Ondertekening en naam: (art 47 RvO: één naam is verplicht)	